

Opkomst van de halsbandparkiet in Nederland

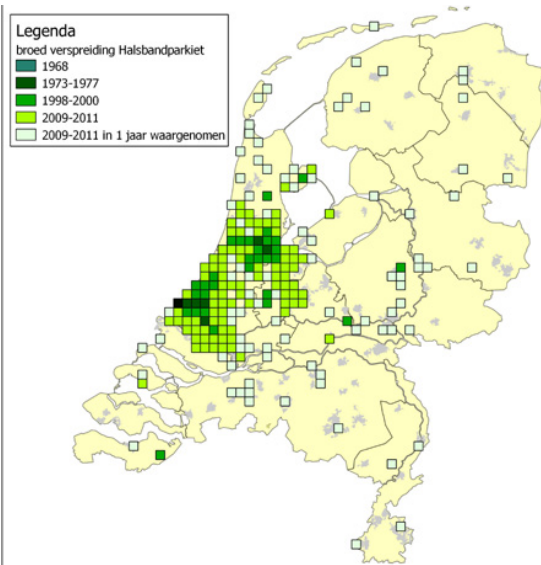
André van Kleunen, Sovon Vogelonderzoek Nederland

Introductie

De halsbandparkiet (*Psittacula krameri*) komt van oorsprong voor in Afrika in een gordel ten zuiden van de Sahara en in Azië, op het Indisch subcontinent en aangrenzende gebieden. Daar leven ze in savannegebieden, bosgebieden en agrarisch gebied. De soort heeft zich succesvol gevestigd op vijf continenten, in circa 40 landen, waaronder Nederland. De halsbandparkiet is een populaire kooivogel en de introducties zijn het gevolg van al dan niet bewust vrijgelaten vogels.

Vestiging en verspreiding

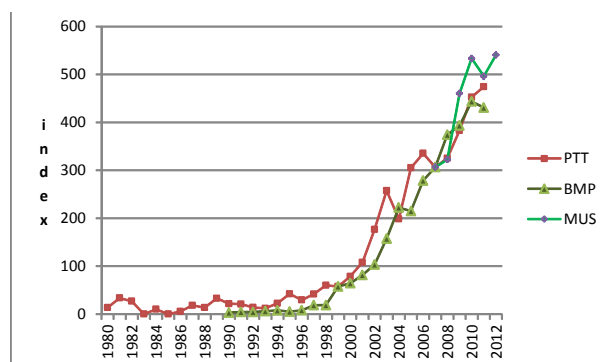
In Nederland dateren de eerste waarnemingen van vrij rondvliegende halsbandparkieten van de jaren zestig. Het eerste geregistreerde broedgeval werd in 1968 vastgesteld in Den Haag. In de jaren zeventig vestigde de soort zich, waarschijnlijk door onafhankelijke introducties, in Rotterdam, Amsterdam en Haarlem, waar de soort zich geleidelijk uitbreidde. Volgens de Broedvogelatlas 1998-2000 kwam de soort toen in 37 atlasblokken als broedvogel voor. Een recent gebiedsdekkend verspreidingsbeeld is er nog niet, maar uit losse waarnemingen uit de periode 2009-2011 blijkt dat de soort tegenwoordig voorkomt in minimaal 118 atlasblokken. De halsbandparkiet heeft zich in grote delen van de Randstad in en om stedelijk gebied gevestigd, oostelijk tot in de stad Utrecht. Verder zijn er veel vooralsnog incidentele waarnemingen uit andere delen van Nederland.



Halsbandparkiet (Foto: Harvey van Diek)

Aantalsontwikkeling

De aantalsontwikkeling van de halsbandparkiet wordt gevolgd door middel van punttellingen en tellingen in telgebieden (steekproeftellingen), zowel in de winter (PTT-project) als in het broedseizoen (BMP- en MUS-project). De indexwaarden die per jaar zijn berekend uit de gegevens verzameld binnen deze projecten vertonen alle een toename. Wel lijkt de laatste jaren de toename wat afgevlakt. Dit houdt mogelijk verband met de relatief strenge winters van 2010/2011 en 2011/2012.



Tellingen

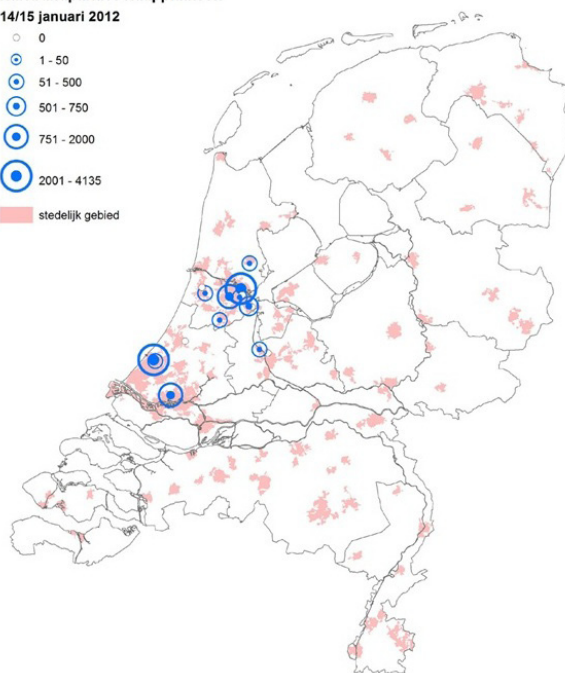
Halsbandparkieten bezoeken vooral 's winters gemeenschappelijke slaappleatsen. Om een beeld te krijgen van de totale populatie-omvang worden deze slaappleatsen elke winter simultaan geteld. In de winter 2011/2012 ging het om een tiental slaappleatsen met in totaal 11.657 vogels. Op de grootste slaappleat – op de Hofvijver in Den Haag – werden toen maar liefst 4.135 vogels geteld.

Tellers gezocht

Op grond van de huidige trend en de verwachte uitbreiding van stedelijk gebied in Nederland zou een verdere toename van de soort verwacht kunnen worden. Sovon wil de aantalsontwikkeling en verspreiding van de halsbandparkiet blijven volgen en zoekt in sommige regio's nog naar waarnemers, die BMP-telgebieden, PTT-routes of MUS-telgebieden willen tellen of er slaappleatsen kennen. Contactpersoon: Olaf Klaassen, Coördinator slaappleatstellingen bij Sovon.

Halsbandparkiet slaappleatsen

14/15 januari 2012



Meer weten over halsbandparkiet?

Kijk op <http://www.sovon.nl/nl/soort/7120>

Meer weten over de telprojecten van Sovon?

Kijk op <http://www.sovon.nl/nl/projecten>

Uitheemse hoefdieren in Nederland

Vilmar Dijkstra, Zoogdierverseniging

Op het gebied van exoten zijn er twee hoefdieren die enige aandacht verdienen, namelijk de muntjak (*Muntiacus reevesi*) en het sikahert (*Cervus nippon*). Beide soorten komen uit Azië en hebben zich na ontsnappingen of moedwillige uitzettingen in verschillende Europese landen gevestigd en veroorzaken daar problemen.



Muntjak (Bron: Brent, Flickr)

Muntjak

De muntjak komt voor in bosgebieden en heeft een voorkeur voor dichte ondergroei. Het zijn kleine hertachtigen met een schofthoogte van 47 tot 50 cm (ter vergelijking, het ree heeft een schofthoogte van 70 tot 75 cm). In Engeland zijn er problemen met muntjaks als deze in hoge dichtheden voorkomen. De soort brengt dan grote schade toe aan bodemvegetaties en er zijn aanwijzingen dat het ree verdrongen wordt. Sinds 28 november 2000 mag de soort niet meer in Nederland gehouden worden.

De eerste melding van muntjak in Nederland was in 1997. Toen werden twee dieren doodgereden in het oosten van Gelderland. In 1998 werd een dier gemeld op de Veluwe, maar bewijzen ontbreken. In 1999 werden twee dieren geschoten op Oostvoorne. In 2003 werden bij Holten (Ov.) twee dieren waargenomen. Ook vanuit Noord-Brabant komen meldingen van de aanwezigheid van muntjak. De Faunabeheereenheid Noord-Brabant heeft een kaart gemaakt met regio's waar de soort in 2010 (waarschijnlijk) voorkomt (figuur 1). Daarbij is nog een aanvulling te maken van recente waarnemingen bij